

KRJELA 8

Klub mladých autorov pri Knížnici G. Fejérpataky-Belopotockého v Liptovskom Mikuláši

Svetluška

A boli Vianoce

Kapor už neplával vo vode. Dávno tam nebol. V kuchyni to vyzeralo ako na jatkách. Po dvoch či troch neúspechoch vo vražde kapra sa môj otec vzdal. Vianoce neprídu. Vzdychna si moja mama. Kto teraz zabije ka... Dvere sa rozleteli a medzi nimi stál môj malý brat. Peťo! Choď preč! Brat sa nechápavo zatváril a odišiel. Vo dverách izby sme ho čakali so zatajeným dychom. Tak čo, ide to... Nevieť nič. Priznal sa brat. Ani ma nepustili dnu. Po nevydarenom zabíjaní mama povedala: Idem zavolať suseda.

Sused Jano bol zdatný chlap. Doma sa vedel o všetko postarať, bol gazdom na plný úväzok, ako stvorený na prácu vo dvore i v dome. Mal len jednu chybu. Vedel sa opiť. A vtedy... schovaj sa, kde sa len dá. Jeho žena to s ním nemá ľahké. Dnes sa držal. Ruky pevne uchopili kapra do kuchynskej utierky. Zahnal sa sekerou a hlava bola fuč. Na stene ostali kvapky krvi. Posledná spomienka na pulzujúci život ryby.

Nastalo ticho. Poobliekaní sme čakali na zvony. Bim, bom, v nočnom tichu zazneli zvony z kostolnej veže. Bolo šesť. V tom okamihu sme sa ponáhľali umyť. Pred naším domom tečie potok. Ľadová voda. Rýchlo sme sa umyli a utekali dnu. Nastal Štedrý večer. V predsieni som čakala na vhodnú chvíľu. Teraz! Na dvere kuchyne som zaklopala. Nesiem vám novinu, počúvajte... Vinšujem vám vinše, lebo neviem inšie.

Konečne sme si posadali za stôl. Mama natrela medom oblátky. Do štedrovečerného ticha sa ozvala modlitba: Otče náš, ktorý si na nebesiach, posväť sa meno tvoje...

Bolo po večeri. Celú večeru sme sa pozerali so sestrou na seba a dávali si znamenie – nezabudni, lyžica. Lyžicu, ktorou sme jedli polievku, sme si schovali, aby nám ju mama nevzala. Po modlitbe sme sa zdvihli.

Čo ak nezakvíka? Ale zakvíka, neboj sa. Daj nám teda znať, kedy sa budem vydávať. V tej chvíli sme začali rátať. Jeden, dva... niekde sa stala chyba. Nie je možné, aby som sa vydala o sedem rokov. Vyhlásila som. Radšej ostanem sama. To už budem stará.

Nad'a Kučerová

(1)

pod snehom na zemi
tiká jeseň
nad koreňmi
riedka krv
v žilách listov
ticho živí
naše niekdajšie stopy

podošvy ostávajú
celkom suché
nieť pukliny
na kôre
strom je opäť holý
hmyz sa larví
v pohári na jazyku
z helmy opadla hrdza
prší a prší
a slnko sa strieda s mrazom

(2)

slniečko milované
cez sklo mi svietiš
do tváre a v uchu
nasvecuješ siluetu embrya

plod musí byť
zdravého jadra
a hladnej pokožky

to, čo nenarastie
od kostrče po krk
rozdrvíme v mažiari

ozaj, na palci
som ti minule
uvidela slinu
stekala dlho
kým si spal
a von sa odohrával
karneval
hviezdy vybuchovali
a hasli
ostalo ticho
na nebi

Monika Magová

tiež sa to volá – ako sa zobudila báseň

s akým atramentom zapísať?
oblepená smolou a živickou
padá
pomaly
do
periny
biele pierka
a
belasé páperia
lepia sa na
nahé telo
tejto ženy
spolu
so
svätosťou
dnešným dňom
stáva sa
anjelom

*****

čierna
lepkavá
zababraná
smolou
spadla do páperia
a?

stala sa anjelom
vyletela

*****

krásne pierka
ležiace na
zemi
biela
lepia sa na telá
miznúce
v blúdení
čierna

stali ste sa anjelmi

*****

spadla
dolepená smolou do pierok, ktoré sa
tým pádom vzniesli, rozleteli,
zatancovali tanec
premeny človeka na anjela

*****

stráca sa
za
slovami
túto noc
už viac

neprehovóri

Anna Uramová

Provokácia v čiernom

Oblaky sa nado mnou skrúcajú v zvláštnych tvaroch
Vo vzduchu cítiť čosi nedopovedané
Na krátky okamih opäť vyšlo slnko a
Ožiarilo naše zmeravené hlasy
Prudko sa zmenšujúce zreničky očí
Čierny dych

Provokácia v modrom

Večer preplával ponad komíny a strechy domov
Sedím tu v tmavomodrom nekonečne
S jediným záchytným bodom v hlave
Všade okolo mňa je modrá
Modrá ako naše smútky, ako hlasy
Dávno mŕtvych vtákov ako znamenia
Rána

Biela bez provokácie

Pod slovami vychytanými z dažďa
Konečne prichádzam na to
Z čoho sa rodí biela ruža, piesok a zrnká času

Hladina je už pokojná...

Spiatočný lístok výstupná zastávka jeseň

1.
Nechať sebou ticho prejsť
(Pretancovať)
Novembrové snehy
Slová bez ozveny
Polia túžiace po sladkej ruke ticha
Tušený tieň vtákov nad hlavami
Nebo zahorelo

2.
Októbrové víno
Prelievanie

Krajinkami srdca
Ticho sa rozpadli jesenné akvarely?
Ktosi spieva pieseň o vtáčatách
Stratili sme hlas a schopnosť
Cítiť Boha

3.
Chcem sa znova vrátiť
Do septembrových krajov
Jabĺčka na stromoch
Kôra hlina spln
(Javorové slová odplávali po hladine)
Za tebou

Alžbetka

I.

iba dýchať
seba jeho
v ňom
bezo zbytku
len čo?
ostáva:

II.

(šveholí)
akoby
s prípravou
na chvíľu
pokoja

nepríde
ani neskôr
kedy?
len (ty) sám!
so šepkaním
v špičkách

III.

Ako málo:
(v tichosti)
ty!
Len (plná) zástrčka:
dávajúca všetko
roztrhnutá:
pre (zdanlivo) nás;
teda (kde) sme?

IV.

Len kade
(dá sa)
s odpoveďami
utekať?

Naschvál
A bez oddychu
Ich opäť tratiť
Než zabúdať

V jeseni
Padnú nové

V.

Bez očí
Zase zostávaš
Točíš
Seba
Ako náramok
(priveľa uzlíkov)
motáš sa
cez cudzie ruky
slabneš
a zodieraš

hold on
zas bude lepšie

Matúš Bištan

chípký

Niekoľko na prahu (podobnosti)

*****

kroky mi umožňujú žiť
vstrebávať celé to oceánske dianie
a nesú
v piesku (je celá ich múdrosť
a námaha)
- a predsa ani najmenší ťah
bez odozvy
hádam iba u tých
malých morských sýkoriek
čo fičia tesne nad zemou
a kroky ku krabím námilovačkám
beh
a všetky šťavy naplno
bez odpovedí
na pánov s pípajúcimi paličkami
na všetky tie nepochopiteľné zvyky
na skupinky
s baterkami v prvý augustový večer
a znova pokojné kroky
s bázňou obchádzajú
odpaľovačov svetlíc
a pasujú lavičky
na svätýne
pohybu

*****

už neviem písať slová
o blízkosti
písmenká
k tvojmu telu
k tvojmu smiechu
chudobe
už budem len bezzvučne
na diaľku
počúvať naše
milovanie vo vetre
a počítať ti
vlasy

znamienka

*****

je zvláštne
stretáť ďaleko od domu
známe tváre
na neznámych telách
s inými životmi

zdá sa
že aj mne
- figúrke
s rozdielnou hodnotou
na inej šachovnici
s nepochopiteľnými pravidlami -
prislúcha
iná tvár

*****

živé prsty zaliate do betónu
a útrpné skladanie ód
na život v zabandážovanom priestore
s inou atmosférou
bunka bez možnosti príľnutia k stropu
a po stenách masturbačné obrazy
prežitých chvíľ
zabetónovaný priestor
s plávajúcim človekom
ktorému
pred očami tancujú
slová a tóny
a nahé
oceánske víly
priestor s človekom
vysielajúcim tisíce nervových
impulzov a chvení
ktoré
pretína priestor

nevysýchajúcou tekutou betónovou
sekerou
medzi podlahou a stropom
prepúšťa len
bolestivé záškľby v šľachách
tela kmitajúceho pod hladinou
bazéna

*****

Bože
na chvíľu ťa prosím
pri šálke čaju
- s údermi Danyho blues
a s prvými listami od ženy –
už ma neuč
aspoň na mesiac
zabudni na výchovu
kríže

ľahnime si do piesku
pod mesiac
zapálím ti cigaretu
prečítam milostné verše
a ty mi prezradíš
pravý zmysel
oceánu
a vykročíme
do vín
nahí

*****

napustil si
umelé jazero
s teplou vodou!
vsuň sa
vyhĺb jamu
a vytýč kolená
(je príjemné necítiť
ťaž údov a všetkých vlasov)

miešaj vývar
s voňou života
vypuď šťavy
vpušť dnu vodu
a zasyp
odumretou kožou

(s voňou smrti)

uisti sa
že si upchal žily
lebo
priskoré odtečenie krvi
môže preraziť
bublajúce
rozvoňané bytie

dobrú chuť!

*****

flaky ožiarené Mesiacom
sú tieňmi budúcnosti –
naháňáš ich po pláži
no nedostúpiš
a nikto iný
neuverí že ich vidíš
pred sebou

svet je pláž
v ktorej sa odráža čas
a z miliónov krokov
každý
kráča po svojej ceste
vyplavenej z mora

láska je
rovnaký odraz Mesiaca
na mieste prieniku
dvoch kľučkujúcich stôp

*****

som pútnik
čo obchádza všetky miesta
kde mi zažiarilo tvoje teraz
cez oceán
a všetky telefóny
čo kedy
zvonili na náš rozkaz
a spájali ruky

letný advent
posväcuje moje pery
aby po týždňoch

boli hodné
vsiaknuť
tvoje
voňanie

*****

túto noc blikali všetky
hviezdy farebnými zábleskami
a more vyvrhlo stovky
priesvitných mincí
zárodkov anjelov
čo na druhý deň miznú
bez stopy
a snáď len pes
čo ich skúma už niekoľko
rokov
tuší kde odlietajú
ľuďom stačia krikľavé
fosforeskujúce valčeky
na to
aby boli v siedmom nebi
... ohňostroj
a tisíce
ďalších nepovšimnutých
semien
všumí do piesku

*****

šifra
čo v plnej moci
potichu obmýva naše brehy
zľahka mení hranice
(aby sme nezabudli)
premieľa
a vyvrhuje
nové cesty
k oblakom

pre vystrašených
odráža plážové dejstvá
rozťahuje dokonalé tvary
a maže všetky detaily

vyvracia nám oči

a podkladá sa pod nohy
(čaká na náš prvý krok)

*****

mesiac stopy nevtláča
a putuje
to len oceán
si pýta trochu lesku
pre ryby

...

a tebe stačí
keď si ráno
v piesku prečítaš
svoje včerajšie
cesty
a z pevniny
snívaš o kosti
v chrbte
delfína

*****

prestupuje ma bytosť
bez tela
nič nehovorí
elektrizuje vzduch
a ja som niekde na prahu
neviem lúštiť znaky
moje stopy
končia v polovici pláže
po rebríku vystupujem
k šarkanom
a oceán mi napína
plachty
to je moja loď
počiatky koncov
a sprelámania Bohom
v jarnom vánku
dopredu písaná
interpunkcia bez písmen
ani dur ani mol
ani začiatok ani cieľ
iba oceánske cesty
si vytyčuješ sám

Ivan Repček

Neuveriteľný príbeh

Keby bolo
ako nie je
Keby sa dalo
ako sa nedá
Keby sme mohli
ako nemôžeme
Keby si vedela
ako nevieš

To by nám bolo
A možno ešte bude

Bude
a už len horšie
Smutné
žiaľ pravda
Kto nezažil
Neuverí

Antirasista

Neupaľujte
židovské dievča
čia je to vina
že bola iná
že chcela
v klude žiť

Za pocit viny
každý sme iný
pre farbu kože
netaste nože
pochopte
rozdiely v nás

Šťastie

Vraj zaručene
príde priezračná
krištáľovo čistá
chvíľa

Len treba
vytrvalo čakať
tešiť sa

Uveríš?

Veď ak aj príde
zaručene
bude zakalená
rubínovou kvapkou
vypotenej krvi

Nádej

Hľadá sa
v labyrinte
bez zlatého rúna
bez svetla

Pošli jej
svätójánsku mušku
a zachráň ju
pred Minotaurom

V záujme rovnováhy

Vážení pozor
pod kupolou
povrazolezec
odsúdený
na tenkom lane
denne tancovať

Zašumí aplauz
keď šliapne vedľa
zatají dych
keď trpko zistí
že nenašiel správne
šapitó

Krjela. Časopis Klubu mladých autorov pri Knížnici Gašpara Fejérpataky-Belopotockého v Liptovskom Mikuláši. Autori tohto čísla: Svetluška Miriam Stromková, Naďa Kučerová, Monika Magová, Anna Uramová, Alžbetka Jana Benčíková, Matúš Bišťan, Ivan Repček. Zostavila Anna Ondrejková. Číslo 8. Február 2003.